

Editorial

El mes de març hi ha assemblea

Anualment, a principis d'any, tots els membres de la Institució reben la convocatòria per assistir a l'Assemblea General, però massa sovint es tendeix a considerar-la com a una qüestió de tràmit i l'assistència acostuma a ser baixa. És cert que molts dels aspectes que obligatòriament s'han de tractar en tota assemblea són poc atractius, però no s'ha d'oblidar que és precisament aquest el moment més adequat per avaluar la feina feta i contribuir a definir la direcció que cal seguir.

Per reduir el pes de les qüestions més burocràtiques i afavorir més el debat i la participació dels membres de la Institució, es va presentar a l'Assemblea General del 2000 el document *De les idees als fets: guia per a consolidar i millorar l'activitat de la Institució*, que contenia les deu línies principals que cal seguir per millorar l'activitat de la nostra entitat.

Enguany toca passar comptes i veure si s'han seguit les indicacions contingudes en aquest programa, el qual, cal no oblidar-ho, era el resultat del procés de reflexió i debat que es va dur a terme durant la celebració del centenari de la Institució, moment en què la participació dels membres de la Institució va ser d'un nivell força alt, cosa que seria desitjable poder repetir anualment.

La principal novetat de l'assemblea d'enguany és que no n'hi ha cap, i en els temps que vivim aquesta és una bona notícia. Durant el darrer any, l'esforç de la Institució s'ha centrat en

reforçar i consolidar la seva línia de treball, evitant anar a remolc de modes o veure's engolida per l'actual i excessiva tendència d'iniciar projectes que no van més enllà de cercar un impacte mediàtic.

El NOTÍCIES que teniu a les mans és un bon exemple d'aquest esforç centrat més a consolidar que a enlluernar. Quan van aparèixer els primers números, l'equip que llavors s'encarregava de la seva edició patia pensant com emplenar cada dos mesos les quatre pàgines del NOTÍCIES. Al cap de cinc anys la situació s'ha capgirat i ara la preocupació és com evitar que sigui massa extens.

I aquest esforç de consolidació no ha passat desapercbut, ni pels membres ni pels simpatitzants de la Institució. I seguint amb l'exemple del NOTÍCIES, cal felicitar-se perquè una institució pública, en aquest cas la Diputació de Barcelona, hagi atorgat el seu suport i garantit la continuïtat i, cal esperar-ho, la millora d'aquesta publicació que, no ho oblidem, té com a única finalitat servir de punt de contacte entre els naturalistes catalans.

I, tornant al principi, el mes de març hi ha Assemblea General i l'esforç de tots aquells que dediquen bona part del seu temps a la nostra entitat bé mereix com a premi que hi assistim i hi participem, ja sigui donant suport o censurant les propostes que s'hi facin, tant se val, perquè el que importa és que la Institució sigui una entitat activa. Tampoc costa tant... ■

Avaluació del sistema d'espais naturals protegits: la definició dels indicadors

El projecte d'avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya preveu, com a primer pas, l'elaboració dels indicadors que caldrà emprar en l'avaluació de cada un dels espais protegits. Precisament per examinar quina metodologia era la més adequada i per identificar i fer una primera proposta d'indicadors, es va realitzar el passat 3 de novembre, a la Universitat de Girona, el *Seminari sobre l'avaluació del sistema d'espais naturals protegits: la definició dels indicadors*. (vegeu NOTÍCIES DE LA INSTITUCIÓ núm. 33 pàg. 3).

A partir de les propostes i dels debats que van sorgir d'aquest seminari, es va començar a treballar en l'elaboració d'una primera proposta d'indicadors.

Actualment ja es disposa d'un conjunt de noranta indicadors, els quals han estat agrupats en sis grans categories: context,

management of protected areas (UICN, 2000).

Aquesta proposta d'indicadors es pot consultar a la *web* de la Institució, a l'adreça <http://www.iec.es/ichn/treballs-tematics>. Durant el mesos de febrer i març s'espera poder anar rebent comentaris i suggeriments sobre aquests indicadors de part de tots els que van participar en el seminari de Girona, però també seria desitjable que se'n rebessin de tots aquells membres de la Institució interessats en espais naturals protegits. Qualsevol comentari que vulgueu fer sobre aquests indicadors el podeu fer arribar per correu electrònic a la Secretaria de la Institució.

Durant el mes d'abril es començarà l'aplicació pilot d'aquests indicadors en espais naturals protegits de diverses categories, tipologies i àmbits geogràfics, per poder

legislació i planificació, mitjans, processos, activitats i serveis i resultats. Aquest model segueix la proposta elaborada per la Comissió Mundial d'Espais Protegits de la UICN de publicació recent: *Evaluating Effectiveness: a framework for assessing*

comprovar així la seva validesa i funcionalitat. El següent pas ja serà l'avaluació dels més de cent cinquanta espais que, a Catalunya, gaudeixen d'algun tipus de protecció. ■

Els sistemes naturals de la vall d'Alinyà: distribució, estructura i aprofitament de les pastures de la vall d'Alinyà

El paisatge vegetal de la vall d'Alinyà comprèn un mosaic complex de comunitats, les unes predominantment herbàcies, les altres llenyoses, que reflecteixen processos estructuradors a diverses escales espacials, i una dinàmica temporal relacionada amb canvis en els usos del sòl i l'abandonament de pràctiques agrícoles o/i ramaderes. Des de l'àrea d'Ecologia Vegetal i Botànica Fores-

tal del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, i sota la coordinació de la seva responsable, M. Teresa Sebastià, professora de la Universitat de Lleida, s'ha iniciat el projecte de l'estudi de les pastures de la Vall d'Alinyà. Com a primer pas, s'ha considerat la importància d'adreçar el problema des d'un doble punt de vista. En primer lloc, s'ha dissenyat un sistema de mostreig

de la vegetació de les pastures i de llurs factors estructuradors —topogràfics, edàfics, de gestió, entre d'altres— que permeti una aproximació general a la diversitat florística, la vegetació i la dinàmica d'aquestes comunitats. D'altra banda, s'ha dissenyat i passat una enquesta entre els propietaris ramaders de la vall, per tal d'avaluar la gestió actual dels prats i els seus condicionants, i predir la possible evolució futura d'aquestes comunitats. Els prats de muntanya es mantenen, en termes generals, gràcies a la utilització i gestió pastoral, la qual té una gran influència sobre les seves característiques estructurals. El coneixement de les tendències futures d'ús pot portar a la presa de decisions i a la determinació de mesures que condueixin al manteniment de la biodiversitat dels prats, fins i tot amb l'establiment d'ajuts a modes de gestió sostenibles, si s'escau.

Les enquestes han estat passades per José M. Arenas, col·laborador en el projecte, i becari doctorand de l'àrea. També està prevista la participació a l'estudi d'un altre estudiant de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària de la UdL, que durà a terme el seu projecte de final de carrera, mitjançant la combinació dels objectius científicotècnics i els docents.

El proper estiu es desenvoluparà amb més detall el treball de camp, que va ser iniciat

l'estiu passat. En aquell moment, es va aixecar un mapa amb la distribució de les pastures, estratificades segons els seus usos actuals, pastures d'altitud, pastures muntanes i guarets. Dins de cada categoria es van delimitar tasques homogènies des del punt de vista fisiogràfic, i a l'escala de la comunitat, per tal de ser mostrejades.

La combinació de les dues aproximacions, el reconeixement de la vegetació dels prats i els condicionants del medi físic, d'una banda, i de les pràctiques de gestió i els seus condicionants, de l'altra, esperem que proporcionaran una bona base de coneixements científics, els quals constituiran una eina de presa de decisions per a desenvolupar les mesures de gestió més adients segons els objectius proposats per a la vall d'Alinyà. ■

Premi per a Estudiants

A la convocatòria de l'any 2000, s'han presentat els treballs següents:

Introducció a l'estudi dels mecanismes d'invasió de dues espècies al·lòctones del gènere *Senecio* (*S. inaequidens* i *S. pterophorus*) a Catalunya, d'Isabel Afán Asencio

Introducció a l'estudi del gènere *Caloplaca* (*Teloschistaceae*, líquens). Aproximació a la diferenciació morfològica dels tàxons dels grups de *Caloplaca saxicola* i *C. biatorina*, d'Ester Gaya i Bellés

Diversitat isoenzimàtica en dues espècies endèmiques de Catalunya: «*Petrocoptis montsiciana* i *Seseli farrenyi*», de Jordi López i Pujol.

El jurat que atorgarà el premi està constituït per Josep Vigo i Bonada, Llorenç Sáez i Gonyalons i Andreu Salvat i Saladrigas.

Els sistemes naturals de la vall d'Alinyà. Sortides naturalistes a la vall d'Alinyà

El proper mes de juny està previst organitzar un cicle de sortides naturalistes pluridisciplinars per conèixer els sistemes naturals, els organismes i la geologia d'aquest excepcional espai prepirinenc.

Es proposa fer tres sortides, una a cada un dels principals ambients d'aquest espai: les zones culminals de roquissars i prats alpins, els boscos i matollars subalpins i la zona de pinedes i rouredes submediterrànies.

En cada una d'aquestes sortides es comptarà amb la participació d'experts en diferents ecosistemes i

grups taxonòmics, de manera que els assistents puguin obtenir una visió més àmplia de cada un dels ambients visitats. ■

Crèdits de lliure elecció

La Universitat de Barcelona ofereix als seus estudiants la possibilitat d'obtenir un crèdit per cadascun dels cursos naturalistes organitzats per la Institució Catalana d'Història Natural durant el segon semestre de l'actual curs acadèmic 2000-2001. Els cursos són els següents:

- *El seguiment de rastres a la neu*
- *El vulcanisme de la Garrotxa: el treball de camp aplicat a l'estudi de les erupcions*
- *Les aus limícoles: ecologia i claus per a la identificació de les espècies presents a Catalunya i a la Mediterrània occidental*
- *Avifauna forestal pirinenca: situació actual i problemes de conservació*
- *La geoconservació, una estratègia fonamental en la gestió integrada dels espais protegits. L'exemple del Cap de Creus: un patrimoni geològic únic*
- *Els ocells associats als estatges bioclimàtics mediterranis. El massís del Penyalgosa*
- *Els cetacis de les costes catalanes des mar*
- *Introducció a la fauna verinosa peninsular*
- *Biologia, ecologia i conservació de les nàiades. El projecte de recuperació d'Unio aleroni al Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa*

Presentació de resultats preliminars dels treballs de recerca sobre els sistemes naturals de la vall d'Alinyà

El projecte de recerca sobre els sistemes naturals de la vall d'Alinyà, que va començar a principis de l'any 2000, està previst que acabi a finals d'any. Per aquest motiu i aprofitant que ja s'ha arribat a mig camí, el passat dimecres 21 de febrer va tenir lloc una reunió de coordinació dels disset equips que participen en aquest projecte, l'objectiu de la qual era que cada grup de recerca presentés els resultats obtinguts fins a la data i exposés totes aquelles dades que puguin ser d'interès per a altres grups i que siguin útils per a la gestió d'aquest espai.

Durant gairebé sis hores es van anar succeint les intervencions de tots els grups de recerca, les quals també van ser aprofitades per l'equip de la Fundació Territori i Paisatge, responsable de la gestió d'aquest espai, i per membres de l'empresa ERF, encarregada de l'elaboració del corresponent pla de gestió.

Els resultats presentats confirmen, una vegada més, l'interès d'aquest espai, no tant per la possible presència d'espècies o hàbitats molt rars o endèmics, sinó per l'elevada riquesa i diversitat dels sistemes i organismes que hi són presents i pel seu bon estat de conservació.

Les més de vuit-centes cinquanta espècies de plantes superiors, les cent setanta de vertebrats, les cent trenta d'algues, les

quatre-centes divuit de lepidòpters o les quaranta-una de mol·luscs, són un bon testimoni del treball fet durant aquest primer any de treball. En el cas dels vertebrats, es pot ressaltar la importància d'aquest espai si es té en compte que en poc més de 10.000 ha hi ha més del 80 % de la fauna vertebrada pirinenca, importància que també es palesa en el cas de la vegetació, ja que el mapa que s'està elaborant preveu cinquanta-sis hàbitats diferents, dels quals trenta-un són d'interès comunitari i sis d'aquests han estat qualificats com a prioritaris.

L'estudi dels ecosistemes aquàtics, juntament amb el de les algues i dels microorganismes, posen novament en evidència el bon estat de conservació dels ecosistemes d'aquest espai, i concretament dels ecosistemes aquàtics, els quals en el conjunt del país no acostumen a ser dels que es troben en més bon estat.

Fins avui, pocs treballs naturalistes s'havien dut a terme en aquest espai, i és d'esperar que com a resultat d'aquest projecte aquesta zona es converteixi en una de les més ben conegudes dels prepirineus catalans. Aquest treball posa una vegada més de manifest la necessitat d'incrementar els estudis pluridisciplinars de determinades àrees del país i de fer-ho d'una manera programada i contínua. ■

Publicacions

Acte de presentació del llibre «Cent anys de passió per la natura. Una història de la Institució Catalana d'Història Natural, 1899-1999»

El passat 25 de gener va tenir lloc la presentació del llibre *Cent anys de passió per la natura*, el qual mostra una visió completa del que han estat els primers cent anys de la història de la Institució.

En aquest acte de presentació hi van intervenir l'autor del llibre, i els que van ser presidents de la Institució durant els anys de preparació i celebració del centenari.

L'autor va donar dues raons per llegir aquest llibre: el fet d'haver estat escrit amb passió i el de ser un bon mirall de la història de la societat catalana.

Joaquim Maluquer, president de la Institució durant el centenari, va destacar l'encert de la Junta presidida per David Serrat d'encarregar l'elaboració d'aquest llibre a Josep M. Camarasa, a qui va qualificar de naturalista empeltat d'erudit.

Aquest acte, presentat per Ferran Rodà, vicepresident de la Institució, es va veure complementat amb una interessant i amena conferència de Martí Domínguez sobre *La visió de la natura en la pintura del renaixement*. En aquesta conferència, Martí Domínguez va impressionar tots els assistents

(Continua)

amb els seus coneixements sobre la pintura del Renaixement i, especialment, va posar de manifest els nombrosos símbols naturalistes presents en aquestes obres, que sovint passen desapercebuts pels no especialistes.

Un primer grup d'obres reflectia el naixement de Jesús i en totes elles els símbols naturalistes hi eren prou abundants. Sovint el nen Jesús apareix amb un collaret de corall roig, símbol de poder universal, o té a les mans una cadenera (*C. carduelis*), presagi de la crucifixió. No gaire lluny de l'escena del naixement, arrapades en una paret o artísticament col·locades en un gerro, hi apareixen plantes com els barretets (*Umbilicus rupestris*), ja que l'ingestió de les seves fulles era recomanada per procrear barons, o el corniol (*Aquilegia sp.*), les llavors del qual

s'empraven en la medicina tradicional per facilitar el part.

Una segon motiu de reflexió va girar al voltant de la fruita que va motivar l'expulsió d'Adam i Eva del Paradís. La clàssica poma apareix en un bon nombre d'obres, però no és la dominant, ja que hi ha tot un seguit d'altres fruites que li disputen el protagonisme de l'origen dels molts mals que ha hagut de patir la humanitat, essent les més representades la figa, el poncem i també la taronja. Per si aquestes reflexions es quedaven curtes, el conferenciant va despertar els sentits olfactius dels assistents donant-los-hi l'oportunitat d'apreciar la sentor del fruit del poncem (*Citrus medica*) i valorar si per aquest flairós fruit valia la pena haver d'abandonar el Paradís. ■

Cursos naturalistes

El seguiment de rastres a la neu

Aquest curs, organitzat conjuntament amb el parc natural de Cadí Moixeró, el va impartir Ramon Martínez i Vidal, biòleg del parc, els passats 27 i 28 de gener.

El curs va començar el dissabte al matí al centre d'informació del parc natural amb l'assistència de divuit participants. En primer lloc, es va fer un petita introducció sobre els rastres que es podrien trobar. Seguidament, es va realitzar una sortida als Orris, amb raquetes de neu. Gràcies a les nevades abundants d'aquest hivern en aquestes cotes de l'estatge subalpí i a les bones condicions de la neu, es van poder observar nombroses petjades i de bona qualitat. Es van veure petjades de guineu, isard, esquiol i ratolí de camp i restes d'alimentació de picot negre, esquiol i ratolí de camp.

A la tarda, a la seu del parc, es va explicar als assistents al curs les característiques diferencials de les petjades dels diferents grups de la nostra fauna i es va fer un passi de diapositives per a repassar els rastres observats al matí i observar-ne d'altres de nous.

El diumenge al matí, estava planificat anar a Castellar de N'Hug per tal de realitzar una sortida als voltants del coll de la Creueta, a l'estatge alpí. Però una lleugera nevada va modificar el programa, ja que la neu caiguda al matí faria impossible l'observació de rastres, atès que els animals són

majoritàriament nocturns; i es va decidir baixar a cotes inferiors, on no hagués arribat la neu durant les últimes hores. Amb aquest propòsit, la sortida es va traslladar cap a Cal Cerdanyola, en una pista forestal enfangada on es varen poder observar rastres de senglar, i defecacions de diferents mamífers, fins que la pluja va fer acte de presència.

A la tarda es va realitzar una petita sortida per a suplir les hores perdudes al matí per culpa de les condicions meteorològiques. Es va anar a les proximitats de Sant Joan de l'Avellanet, en un ambient forestal, per tal d'observar els rastres propis d'aquests paratges. Principalment es varen observar restes alimentàries, entre d'altres, de picots, esquirols i ratolins de bosc.

Més tard, a la seu del parc, es va fer l'explicació referent a les femtes i a les res-

(Continua)

Xarxa temàtica
Estudi de la Biodiversitat
III Pla de Recerca
de Catalunya
2001/2004

El Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, ha publicat el III Pla de Recerca de Catalunya 2001/2004.

Es pot consultar o obtenir el text a través de la pàgina web del DURSI a l'adreça <http://www.gencat.es/dursi/3pla.doc>.

tes alimentàries, així com a altres tipus de rastres i, seguidament, es va fer un passí de dispositives sobre aquests temes. Després

es varen poder observar de prop i tocar diferents mostres d'excrements, restes alimentàries, banyes, plomes i altres. ■

Sessions científiques

Transformació territorial i conservació dels sistemes naturals al delta del Llobregat

Aquesta conferència la impartí, el 20 de desembre passat, Pau Esteban, cap de la Secció de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat de Llobregat.

L'origen geològic del delta del Llobregat explica algunes de les seves característiques definitòries, com ara l'existència dels aqüífers deltaics o la formació d'una franja d'aiguamolls litorals. De totes maneres, és la transformació derivada de l'activitat

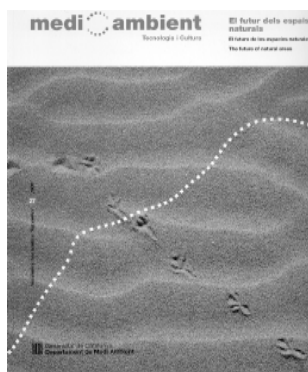
humana la que explica la realitat complexa d'aquest territori i la que l'ha convertit en un mosaic d'usos del sòl sovint contradictoris. Aquesta transformació ha acabat obeint les necessitats de la veïna metròpoli barcelonina i no pas les dels habitants del mateix delta. Les etapes successives d'aquest procés de transformació humana —l'agricultura, primer de secà i després de regadiu, la indústria, el desenvolupament urbà i les infraestructures— han esdevingut incompletes, sense eliminar-ne del tot els estadis anteriors. Això explica que encara avui puguem trobar al delta aiguamolls litorals, pinedes no urbanitzades i restes de vegetació dunar.

El moment actual del delta ve determinat per l'aplicació dels projectes inclosos en l'anomenat Pla d'Infraestructures i Medi

Ambient al Delta del Llobregat. El conjunt d'aquests projectes representa una transformació territorial d'una magnitud difícil d'imaginar en un territori tan petit i fragmentat com aquest. La imatge resultant del pla és un increment significatiu de les superfícies urbanitzades de caràcter terciari, logístic i aeroportuari i una reducció dels espais lliures, agrícoles, naturals i seminaturals, tot i que molts d'aquests espais restants passaran a ser gestionats de manera intensiva per afavorir la biodiversitat.

Les conseqüències territorials del pla es poden interpretar com una «fossilització» del mosaic en el sentit que les transformacions que se'n deriven són irreversibles i aprofundeixen la compartimentació extrema del territori, amb tessel·les d'usos contraposats i heterogenis, dotades de multitud de relacions entre elles.

La conservació dels espais naturals del delta haurà de posar en un lloc preminent, vistes les característiques futures del territori que acabem de descriure, conceptes clau com la connectivitat dels espais aïllats que quedaran, la viabilitat de les poblacions vegetals i animals dels diferents nuclis i aspectes no prou coneguts fins ara —com el manteniment dels processos ecològics que sustenten aquesta biodiversitat. Això, sense una visió general del territori i sense una capacitat de gestió significativa serà impossible d'assolir. El resultat final d'aquest procés podria ser una pèrdua de diversitat biològica malgrat la protecció estricta dels espais. Per pal·liar dins del que és possible aquest efecte, s'han posat en marxa algunes iniciatives com ara l'Estratègia Local per a la Conservació de la Biodiversitat al Prat, encaminades a recollir informació sobre la distribució geogràfica de la diversitat biològica mitjançant l'elaboració de diversos atles sectorials i a definir propostes concretes per a la seva conservació en una escala local. ■

El futur dels espais naturals. Medi Ambient, Tecnologia i Cultura, 27. Novembre de 2000. Departament de Medi Ambient.

L'Anella Verda, la xarxa ecològica metropolitana de Barcelona

El 17 de gener de 2001, Martí Domènech, coordinador de l'Àrea d'espais Naturals de la Diputació de Barcelona, parlà sobre l'Anella Verda. L'objectiu de la ponència era exposar la proposta de planificació de la xarxa d'espais lliures de la regió metropolitana de Barcelona formulada per la

Diputació de Barcelona: l'Anella Verda. L'exposició es va estructurar en tres parts.

La primera part va consistir en un repàs de la sèrie de dades, entre els anys 1957 i 2000, sobre la superfície de la regió metropolitana de Barcelona i el seu nombre

(Continua)

d'habitants amb relació amb el total de Catalunya, així com les dades relacionades amb el procés d'ocupació de sòl actual i potencial segons el planejament urbanístic vigent.

D'acord amb aquestes dades es van descriure les amenaces que poden patir els espais lliures metropolitans, pel que fa a la pèrdua de les connexions ecològiques entre la serralada del prelitoral i litoral i la depressió del prelitoral. Els riscos són la pèrdua de qualitat ambiental en el territori metropolitana, i en els actuals espais protegits, els parcs naturals de la província.

La segona part va fer referència al paper que desenvolupa la Diputació de Barcelona, des de l'any 1975, quan va iniciar la gestió del parc del Montseny, a través de la figura del pla especial. Es va fer un breu repàs al conjunt de la gestió que, amb una assignació anual —per part del món local— d'uns 4.200 milions de pes., actualment es duen a terme en els dotze parcs i espais protegits de la província:

- Parc Natural del Montseny
- Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac
- Parc Natural del Garraf
- Parc Natural del Montnegre i el Corredor
- Parc Comarcal del Castell de Montesquiu
- Parc de Collserola
- Parc Comarcal d'Olèrdola
- Parc de la Serralada de Marina
- Parc de la Serralada Litoral
- Espai Natural del Foix
- Espai Natural de les Guilleries – Savassona
- Parc Agrari del Baix Llobregat

A partir de l'experiència en la gestió de la Diputació de Barcelona d'aquests espais i

de la reflexió sobre els riscos que pateixen, es va justificar l'Anella Verda com una proposta per fer una planificació territorial sostenible de la regió metropolitana de Barcelona, que intenta superar la gestió sectorial del territori per enfocar-la d'una manera sistemàtica.

Finalment, es van analitzar els aspectes competencials i instrumentals del procés d'implementació de l'Anella Verda, i es va posar de manifest una important contradicció: malgrat que aquest és un projecte amb una voluntat clarament territorial, actualment només es pot desenvolupar d'una manera sectorial, mitjançant els plans especials o les iniciatives urbanístiques municipals limitades a l'àmbit del seu PG i, en conseqüència, no es pot garantir l'ordenació dels espais com a sistema.

En aquest sentit es va reivindicar el paper i la formulació de l'esperat Pla Territorial de la Regió Metropolitana de Barcelona, que ha de redactar la Generalitat, el qual ha d'establir un model de territori de manera consensuada amb tots els agents socials, i ha de recollir els plantejaments de l'Anella Verda per garantir, en definitiva, una major qualitat de vida als ciutadans de l'àmbit metropolità. ■

36è Simposi Europeu de Biologia Marina

Lloc:

Teatre Principal
Maó, Menorca

Dates

Del 17 al 23 de Setembre de 2001

Per a més informació:

Angels Gonyalons
Agència de Projectes
Institucionals, UB
Gran Via 585, 2n 2a, 08071
Barcelona
Tel 934 035 995
Fax 934 035 726
A/e: embs36@pu.ges.ub.es
Josep M. Gili
Departament de Biologia
Marina i Oceanografia
Institut de Ciències del
Mar, CSIC
Plaça del Mar s/n,
08039 Barcelona
Tel. 932 216 416
Fax 932 217 340
A/e: embs36@icm.csic.es

Acords del Consell Directiu

En la reunió del 18 de gener, el Consell Directiu va tractar diferents temes relacionats amb la convocatòria de l'Assemblea General del pròxim mes de març i la renovació dels càrrecs del Consell Directiu. La Comissió de publicacions va informar que el *Butlletí de la Institució* núm. 68 es publicarà a finals de febrer. També es va acordar d'incrementar el suport de la Institució en la realització de la sessió conjunta d'entomologia ICHN-SCL i en la publicació de les actes, i d'encarregar a la comissió de publicacions l'edició de les actes corresponents a la XI sessió conjunta.

Està previst organitzar la sessió conjunta amb la Societat Catalana de Biologia a principis d'abril; se centrarà en diverses qüestions relacionades amb la ramaderia i la salut. La Institució també participa a les

jornades *L'aigua i el medi* que s'organitzen conjuntament entre l'IEC i diverses societats filials, concretament en la sessió del 17 de maig que se centrarà en l'aigua i la salut dels ecosistemes.

En aquesta mateixa reunió es va informar dels treballs que s'han presentat al premi per a estudiants i es va constituir el jurat encarregat de fer-ne l'avaluació.

A la reunió del 15 de febrer, es va acordar realitzar l'Assemblea General el 26 de març i es va proposar l'establiment de noves quotes, ja que les actuals daten de 1995 i cal actualitzar-les. En relació amb les quotes es proposa un canvi força significatiu, ja que paral·lelament a un increment de la quota de soci numerari també es preveu l'establiment d'una quota reduïda per a es-

tudiants i per a tots aquells socis que també ho siguin d'alguna de les societats adherides a la Institució. També es procurarà establir els acords necessaris per a aplicar aquesta quota reduïda als socis d'altres societats filials de l'IEC.

Es comunica que el Servei de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona ha atorgat un ajut per a l'edició dels sis exemplars del NOTÍCIES corresponents a l'any 2001, la qual cosa permetrà fer algunes millores en la presentació i la realització d'aquesta publicació.

Pel que fa a noves activitats, s'estudia la possibilitat d'organitzar un cicle de sortides naturalistes a espais d'especial interès. Un primer cicle de sortides podria fer-se a

Alinyà, aprofitant l'experiència dels experts dels diferents equips que hi estan treballant.

Els encarregats de la realització dels cursos naturalistes i de les sessions científiques reclamen més ajut en la programació i coordinació d'aquests programes, per la qual cosa caldrà adreçar-se als socis de la Institució per a trobar persones que vulguin col·laborar en la preparació d'aquestes activitats.

Des de la Delegació del Bages es presenta la proposta de programa de les 1es Jornades de l'aigua a la Catalunya Central, que es preveu organitzar a Manresa la tardor d'enguany. ■

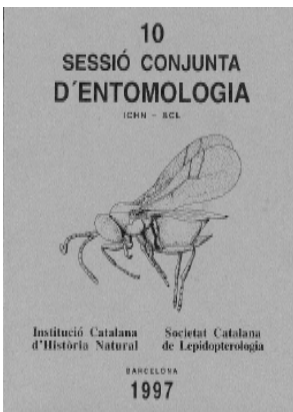
Societats adherides

XII Sessió conjunta d'entomologia ICHN - SCL

El proper mes de novembre està prevista la XII Sessió conjunta d'entomologia ICHN-SCL, una cita biennal dirigida als entomòlegs catalans que permet debatre els darrers avenços en l'estudi dels insectes. Més endavant es trametrà la convocatòria d'aquesta sessió, però des d'aquestes pàgines animem els interessats a assistir-hi per què comencin a preparar les seves aportacions.

Enguany s'han publicat les actes de la reunió de l'any 1997 i, també està previst que surtin les de l'any 1999 abans que se celebri la propera reunió el mes de novembre.

Si esteu interessats a adquirir aquestes publicacions, adreceu-vos a la Secretaria de la ICHN. ■

Congressos i reunions

Biodiversitat a Venezuela

Com a part de l'acord de col·laboració entre la Institució i la Xarxa Temàtica per a l'Estudi de la Biodiversitat, el proper dimarts 3 d'abril es presentarà una conferència sobre la biodiversitat a Veneçuela, que anirà a càrrec de la doctora Marisol Aguilera, biòloga i directora del Laboratori de Biologia Evolutiva de la Universitat Simón Bolívar de Caracas.

Marisol Aguilera ha estat la coordinadora del treball *Biodiversidad en Venezuela*, que ha estat recentment publicat i que es presentarà en aquesta conferència. En aquest estudi, hi han intervingut investigadors de tot Veneçuela representatius de les diferents

àrees implicades en el coneixement de la biodiversitat d'aquest país americà, un dels més biodiversos del planeta. Aquest treball ha estat finançat i editat per diversos

organismes internacionals i és un interessant exemple de recopiació sobre la biodiversitat d'un país.

La doctora Aguilera ha publicat diversos treballs sobre citogenètica evolutiva en rosegadors sud-americans i col·labora amb grups d'investigadors iberoamericans, italians i catalans.

El proper mes d'abril serà a Barcelona convidada pel grup de Citogenètica de la Universitat Autònoma de Barcelona. ■

Sessió conjunta ICHN - SCB

El proper dijous 19 d'abril, tindrà lloc la sessió conjunta que anualment organitzem conjuntament la Societat Catalana de Biologia i la Institució.

La sessió d'enguany tractarà de les pràctiques ramaderes, qüestió que durant els darrers mesos ha estat la protagonista de tot un seguit de lamentables episodis que

sembla que encara duraran força temps. Es volen debatre les bases científiques de les malalties que afecten el bestiar i que es poden transmetre als humans, sense oblidar però, els efectes i els canvis que tot això pot comportar sobre el medi natural i el paisatge de Catalunya.

Us adjuntem el programa amb la tramesa. ■

Conferència sobre el reconeixement automàtic d'organismes biològics

El proper dijous 29 de març es presentarà la conferència «Reconeixement automàtic d'organismes biològics: aplicació a la classificació del zooplàncton i a la identificació de foraminífers», la qual anirà a càrrec de la doctora Monique Thonnat. En aquesta conferència es presentaran els darrers avenços en la determinació automàtica d'organismes i partícules.

Monique Thonnat és directora de recerca a l'INRIA (Institut National de Recherche en Informatique et en Automatique, Sophia Antipolis, França). L'equip que dirigeix aplica els mètodes de reconeixement d'objectes complexos mitjançant el tractament d'imatges i els sistemes basats en l'aprenentatge. Diversos projectes multicèntrics han dut la conferència a treballar amb or-

ganismes vius. La presentació versarà sobre les seves experiències i resultats en el reconeixement d'organismes zooplànctònics i foraminífers.

Actualment, l'INRIA i el Laboratori d'Anàlisi Palinològiques de la UAB col·laboren, juntament amb les Universitat de Còrdova i de Clermont-Ferrand, en l'elaboració d'un sistema semiautomàtic per al reconeixement de grans de pol·len. En la presentació es parlarà també d'aquest estudi.

La informació que es presentarà pot interessar, especialment, biòlegs i naturalistes, als quals poden sorprendre els esperançadors resultats, però també informàtics, per les tècniques d'estudi que s'utilitzen. ■

Jornades: l'aigua i el medi

Organitzades conjuntament per l'Institut d'Estudis Catalans, la Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA), la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN), la Societat Catalana de Biologia (SCB), la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT), la Societat Catalana de Tecnologia (SCT), i la Societat Catalana d'Estudis Jurídics (SCEJ), tindran lloc les jornades «L'aigua i el medi». El programa previst és el següent:

19 d'abril. SCOT

Balanç dels recursos hídrics a Catalunya, per ROBERT VERGÉS, Universitat Politècnica de Catalunya.

Propostes de futur en la reutilització d'aigües a Catalunya, per JOAN COMTE, Depurbaix.

26 d'abril. SCT

La qualitat de les aigües a la Unió Europea, per MANUEL A. SOLER, Universitat Politècnica de Catalunya.

Reutilització planificada d'aigües residuals urbanes, per JOAN GARCÍA I SERRANO, Universitat Politècnica de Catalunya.

3 de maig. ICEA

Gestió de l'aigua per al seu consum urbà i industrial, per FRANCESC VILARÓ, Consorci d'Aigües Ter-Llobregat (ATLL).

Gestió dels regadius, per JORDI PEIX, Generalitat de Catalunya.

10 de maig. SCEJ

L'aigua: una visió normativa, per JOAN PERDIGÓ, Universitat de Barcelona.

27 de maig. ICHN

L'aigua i la salut dels ecosistemes, per NARCÍS PRAT, Universitat de Barcelona.

24 de maig. SCB

Introducció al medi litoral, per JORDI CAMP, Institut de Ciències del Mar, CSIC.

Està augmentant la fequència d'aparició de meduses a les nostres costes?, per FRANCESC PAGÈS, Institut de Ciències del Mar, CSIC.

Problemàtica de les proliferacions de microalgues en el litoral català, per ESTHER GARCÉS, Institut de Ciències del Mar, CSIC.

Desenvolupament de models predictius de la qualitat microbiològica de l'aigua litoral, per FRANCISCO LUCENA, Universitat de Barcelona.

Implicacions de la presència de virus entèrics en l'entorn marí, per ALBERT BOSCH, Universitat de Barcelona.

31 de maig. SCG

Natura, cultura i geografia del món de les reïres mediterrànies, per DAVID SAURI, Universitat Autònoma de Barcelona.

Totes les sessions tindran lloc a sala Pere Coromines de l'Institut d'Estudis Catalans, de set a nou del vespre. ■

VI CURS DE

TÈCNiques DE TREBALL DE CAMP.

MEDI FÍSIC I COMUNITATS.

Barruera (Vall de Boí)
21, 22 d'abril,
4,5 i 6 de maig de 2001

Professorat

DELFI SANUY, Universitat de Lleida

DANIEL BOIX, Universitat de Girona

ISABEL REYNAL, Centre d'Aprenentatge de la Vall de Boí

JORDI SALA, Universitat de Girona

JOSEP M. SERRANO, Centre d'Aprenentatge de la Vall de Boí

ANDREU SERÉS, Col·laborador Fundació Joan Oró

Coordinador

DELFI SANUY I CASTELLS, Universitat de Lleida.

Places limitades

Data límit d'inscripció:
17 d'abril de 2001

Els socis de la Institució gaudiran d'un descompte en el preu de la matrícula

Crèdits acadèmics

Aquest curs tindrà un valor de 3 crèdits de lliure elecció reconeguts per la Universitat de Lleida.

Per a més informació, adreceu-vos a la Secretaria del curs:

Dolors Lujano
Dept. Producció animal.
ETSEA
Av. Rovira Roure 177
25198 Lleida
Tel. 973 702 557
Fax 973 702 874
A/e:
secretaria@prodan.udl.es

Fundació Atena. 2es jornades Cap a un Paisatge Global? Evolució i transformació

La Fundació Atena ha organitzat la jornada *Cap a un Paisatge Global? Evolució i transformació*, que comptarà amb les intervencions de RAMON MARGALEF, catedràtic emèrit de la Universitat de Barcelona; JAUME VICENS, exdirector del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa; i FRANCESC CANALIES, director del Laboratori de Medi Ambient de la Garrotxa. Dissabte 21 d'abril de 2001, d'11 a 18.30 h, a la Fundació Atena, plaça Major, 49 de Sant Privat d'en Bas.

Si esteu interessats a assistir-hi, poseu-vos en contacte amb la Fundació al telèfon 972 262 128.

Primeres Jornades d'Avaluació d'Impacte Ambiental del Planejament Urbanístic i Territorial

Els dies 24 i 25 del passat mes de novembre, van tenir lloc a Olot (la Garrotxa) les Primeres Jornades d'Avaluació d'Impacte Ambiental del Planejament Urbanístic i Territorial. Aquestes jornades van ser organitzades per la Societat Catalana d'Ordinació del Territori, el Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya i la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot.

En aquestes jornades es va fer palès que l'aplicació del procediment d'avaluació d'impacte ambiental restringida a certes obres i projectes d'infraestructures no permet, en general, protegir adequadament el medi ambient ni aplicar polítiques preventives i de sostenibilitat, perquè no es basa en els principis de prevenció i prudència consagrats en el règim normatiu

comunitari (per exemple, la Directiva 97/11/CE), ja que s'aplica únicament amb caràcter reactiu a projectes ja decidits, i sense possibilitat de considerar els impactes acumulatius de les diferents intervencions.

L'avaluació de l'impacte ambiental s'hauria de dur a terme amb caràcter general en el procés d'elaboració de les polítiques, plans i programes que incideixen sobre el territori. I d'entre aquests, s'hauria d'aplicar, amb especial cura, en aquells que tenen una major capacitat de transformació, com són els plans urbanístics i territorials.

Les conclusions d'aquestes jornades es podran consultar a partir del mes de març a la pàgina web de la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot www.garrotxa.com/fes ■

Plataforma per a la conservació i el desenvolupament sostenible de les muntanyes de Prades

L'energia eòlica és del tot incompatible amb els parcs naturals

Des de la creació de la Plataforma per a la Conservació i el Desenvolupament Sostenible de Les Muntanyes de Prades, s'hi han afegit més d'una dotzena de col·lectius, dels quals en destaquen la Institució, el Departament de Biologia Vegetal de la UB o el mateix CHNCB. Durant el mes de febrer l'activitat al voltant del mapa eòlic, entre altres temes, ha estat prou intensa com per mobilitzar les comarques de Tarragona i preocupar el govern català. Us fem un petit resum de com ha anat i en quin estat es troba l'afectació als espais naturals.

Durant l'Assemblea que es va realitzar a Falset el passat dia 3 de febrer, la Plataforma es va adherir a la Coordinadora de Plataformes per la Defensa del Patrimoni Natural de les Comarques Meridionals. En aquesta trobada, a més, es preparava la manifestació de l'endemà a Móra d'Ebre.

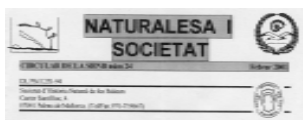
Trenta-vuit entitats ecologistes de Catalunya que formen part de l'Assemblea d'Entitats Ecologistes de Catalunya, els tècnics del Departament de Medi Ambient, el Col·legi d'Enginyers de Monts i Forests de Catalunya, les unitats de geografia de les Universitat de Tarragona, Lleida i Girona, la Coordinadora de Plataformes per la Defensa del Patrimoni Natural de les Comarques Meridionals, la WEB-E38 de la UB, molts professionals del món de la docència, de la ciència i de molts altres sectors i 25.000 persones que es van manifestar el passat dia 4 de febrer a Móra d'Ebre, i molta més gent que em deixo, deien prou a les agressions mediambientals a les terres

del sud de Catalunya. Aquest rebuig es manifestava, en aquest cas, en contra de tres projectes el PHN, el projecte d'instal·lació de la central tèrmica de cycle combinat de l'empresa ENRON i el del pla eòlic del govern català.

Dins de l'estratègia de la Plataforma, el passat dia 8 de febrer es va convocar una reunió informativa al Consell Comarcal de l'Alt Camp, per als alcaldes d'aquesta comarca que tenen termes municipals a les muntanyes de Prades i per als portaveus dels diferents grups polítics. Després de presentar la plataforma, es va informar del que és i el que representa un Parc Natural i dels avantatges en els diversos camps que suposaria. També vam fer notar la incompatibilitat d'aquest desenvolupament, amb projectes lesius amb impactes sobre l'entorn, com els parcs eòlics o macrocomplexes turístics. Finalment, se'ls va demanar l'aprovació en els plens municipals o comarcals respectius, d'una moció per la declaració immediata del Parc Natural, i en contra de la instal·lació de qualsevol activitat lesiva amb el paisatge, el medi natural i cultural d'aquesta zona.

En el mateix sentit, el passat dia 15 de febrer es va realitzar la mateixa reunió al Consell Comarcal de la Conca de Barberà.

El passat 16 de febrer hi va haver una reunió al Palau de la Generalitat entre el govern i diferents representants de les Terres de l'Ebre. En la intervenció final, Mas va defensar de nou la necessitat de diàleg, es va comprometre a lliurar més informació i que no s'impulsarà cap projecte sense garanties plenes, ja que diu que no es volen

Naturalesa i Societat. Circular núm. 24 de la Societat d'Història Natural de les Balears. Febrer de 2001.

provocar desequilibris que després es puguin pagar cars. No va dir, però, que se'n retirés cap; més aviat volia arribar a convèncer sobre la seva necessitat per l'interès general de Catalunya sense que s'hipotecués el futur de Terres de l'Ebre.

Cal entendre que no poden sacrificar-se tots els espais de valor natural del sud de Catalunya. A més, la instal·lació de centrals eòliques només en els parcs naturals que es declararan al sud del país representaria, altre cop, un greuge comparatiu amb la resta de parcs de Catalunya.

En la manifestació del passat 25 de febrer a Barcelona, cal insistir que, a més a més del Pla Hidrològic Nacional, també es va reivindicar en contra de la resta d'agressions que pot patir el sud de Catalunya com a conseqüència de la central tèrmica de cicle combinat de gas d'ENRON i el mapa eòlic.

Per a accedir a informació molt més detallada i actualitzada sobre les mobilitzacions socials, el PHN, el mapa eòlic i la tèrmica de Móra d'Ebre, ho podeu fer des d'aquesta adreça: alvent.civ.es ■

Acord de col·laboració amb la Xarxa temàtica per a l'Estudi de la biodiversitat

La Xarxa Temàtica per a l'Estudi de la Biodiversitat —integrada per més de vint grups de recerca que tenen com objectiu la investigació d'algun dels aspectes de la biodiversitat— i la ICHN han acordat coordinar esforços organitzatius després que el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació hagi renovat el finançament de la Xarxa Temàtica.

Atès que la Institució és un dels grups integrants de la Xarxa Temàtica i que molts dels membres dels grups de recerca

d'aquesta Xarxa també son membres de la ICHN, la Institució realitzarà diverses tasques de coordinació de manera col·legiada amb la doctora Montserrat Ponsà, coordinadora de la Xarxa Temàtica, de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Com a resultat d'aquesta col·laboració, la Secretaria de la Institució assumirà algunes funcions organitzatives i difondrà, tant als seus associats com als grups de la Xarxa, les activitats organitzades per alguna de les dues entitats que siguin d'interès comú. ■

VI Col·loqui Internacional de Botànica pirenaicocantàbrica

El Centre de Recerca de Biodiversitat Vegetal (CERBIV) i el Centre de Recerca d'Alta Muntanya (CRAM) de la Universitat de Barcelona han organitzat, pels propers 5, 6 i 7 de juliol, el VI Col·loqui Internacional de Botànica pirenaicocantàbrica Vall de Boí (Alta Ribagorça).

Com cada tres anys, des del 1986, prop d'una centena d'especialistes i afeccionats a la botànica, de perfils i procedències diversos, s'aplegaran per tal de presentar i debatre les seves aportacions. Els temes que es tractaran abastaran diferents branques de la botànica, com ara la taxonomia, la corologia, la fitosociologia, la fitoecologia, la botànica històrica, la biologia de la conservació, etc. sempre amb l'àmbit geogràfic i temàtic de la serralada pirenaicocantàbrica (i les serralades alpines) com a nexa comú.

A més de les sessions destinades a la presentació i debat de les comunicacions

(orals o en format de pòster), el programa inclourà conferències i taules rodones sobre alguns dels temes més interessants suscitats en el col·loqui, a càrrec d'especialistes de prestigi. Està previst també de fer dues sortides al camp, de mig dia de durada, una de les quals dins el Parc Nacional d'Aigües-tortes i estany de Sant Maurici.

Les sessions científiques es desenvoluparan a la sala d'actes de l'ajuntament de la vall de Boí (Barruera). Per a més detalls, consulteu <http://www.ub.es/botanica/cerbiv/colloqui1.html>, o bé poseu-vos en contacte amb les adreces i els telèfons indicats ací dessota.

Secretaria del Col·loqui
Dept. de Biologia Vegetal (Botànica), UB
Av. Diagonal, 645; 08028 Barcelona
Telèfon: (34) 934 021 476
Fax: (34) 934 112 842
A/e: barruera@bio.ub.es ■

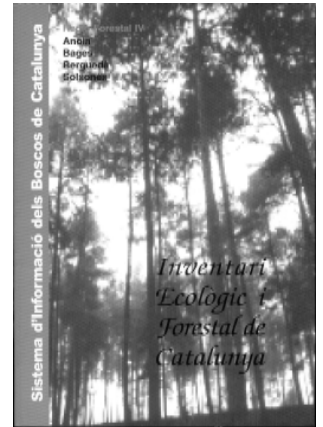
Representants en organismes i institucions

Parc natural de la zona volcànica de la Garrotxa

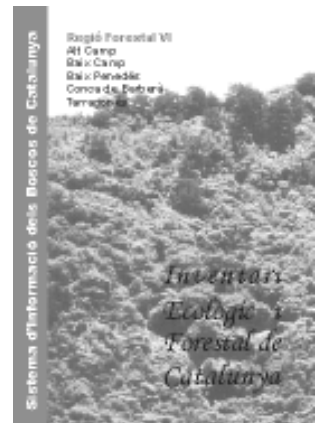
El 27 d'octubre de 2000 es va reunir a can Jordà (Santa Pau) la Junta de Protecció de la Zona Volcànica de la Garrotxa, presidida per Montserrat Candini, directora general de Patrimoni Natural. Els dos punts més

importants de l'ordre del dia eren la sol·licitud de l'ajuntament de Sant Feliu de Pallerols en relació amb l'ampliació del parc natural en el seu terme municipal, l'aprovació de la carta europea del turisme

(Continua)

Inventari Ecològic i Forestal de Catalunya. Regió forestal IV (Anoia, Bages, Bergadà i Solsonès). Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals, UAB, juliol de 2000.

Inventari Ecològic i Forestal de Catalunya. Regió forestal VI (Alt Camp, Baix Camp, Baix Penedès, Conca de Barberà i Tarragonès). Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions

Volums adquiribles a
www.creaf.uab.es/iefc

sostenible del parc, i les obres de la variant de Castellfollit de la Roca.

Després d'un procés participatiu de quasi tres anys de durada, el Ple de l'ajuntament de Sant Feliu de Pallerols va sol·licitar formalment que la pràctica totalitat del seu municipi entrés a formar part del Parc natural de la zona volcànica de la Garrotxa. Aquest fet és la primera vegada que es dona a Catalunya. Entre altres aspectes positius, quedarà garantida la connexió entre el Parc natural de la zona volcànica i l'espai PEIN de Puigsacalm-Collsabra.

L'Estratègia per a la carta europea del turisme sostenible al Parc natural de la zona volcànica de la Garrotxa (2000-2005) fou elaborada també per mitjà d'un procés participatiu de més d'un any de durada que va aplegar tots els agents públics i privats, no tan sols del parc, sinó de tota la comarca. Cal recordar que aquest parc natural forma part del grup de parcs pilot en el turisme sostenible d'àmbit europeu.

Es pot consultar a la web del parc: <http://www.gencat.es/mediamb/pnzvg>

Amb vista als enormes impactes paisatgístics causats per les obres de la variant de Castellfollit de la Roca (els més greus del parc natural des de la seva creació l'any 1982), als reiterats incompliments del Ministeri de Foment, i atès que les obres que s'executen no corresponen al projecte que va passar l'avaluació d'impacte ambiental, i sense que s'hagi presentat cap nou projecte ni definit com es corregiran els nous impactes, a petició d'un dels representants de l'IEC, la Junta va acordar demanar al Ministeri de Foment d'aturar les obres de la carretera nacional. Arran d'aquesta acció el Ministeri de Foment es va avenir a negociar i va modificar la seva actitud les setmanes següents. Els resultats, però, estan per veure.

El 29 de novembre de 2000 es va reunir en sessió extraordinària la Junta de Protecció de la Zona Volcànica de la Garrotxa, presidida per Montserrat Candini, directora ge-

neral de Patrimoni Natural. El punts més importants de l'ordre del dia eren el nomenament del nou director del parc i l'aprovació d'un document director de la revisió del Pla especial del parc.

Jaume Vicens i Perpinyà, biòleg i soci de la Institució, havia presentat la seva renúncia i demanat l'excedència un mes abans. Vicens havia dirigit el parc natural des del 1992, i va assolir un considerable reconeixement no només en l'àmbit català, sinó també internacional, per l'interessant model de gestió desenvolupat. El Departament de Medi Ambient va proposar Narcís Ribas i Besalú per substituir-lo, un enginyer de forests de la comarca que havia treballat com a assessor del parc anys enrere. Ribas és també president del recentment creat Consorci de l'Alta Garrotxa i alcalde de Montagut de Fluvià. La Junta va felicitar Vicens per la dedicació i l'estil dialogant de gestió, i va ratificar el nomenament de Ribas.

El Parc natural de la zona volcànica de la Garrotxa es troba ara, segurament, en el moment més delicat des de la seva creació. En efecte, quatre municipis (entre els quals, Olot) han iniciat la revisió del pla urbanístic i tots quatre preveuen ampliar els seus sòls urbans en detriment de l'àmbit protegit (és l'únic parc natural de Catalunya que té uns límits interns «mòbils»). Simultàniament, s'ha iniciat la redacció d'un Pla territorial parcial per als municipis de l'alta conca del Fluvià i la revisió del Pla especial del parc. Finalment, si prospera el projecte d'autovia i túnel de Bracons, promogut per la Conselleria de Política Territorial i Obres Públiques, el parc natural quedarà partit en dues parts per aquesta via ràpida segregada. Tots aquests factors obligaran, segurament, a modificar la llei de protecció i a replantejar seriosament la planificació dels espais protegits comarcals de manera conjunta, amb les seves connexions ecològiques i paisatgístiques. És, doncs, un moment de grans reptes i perills, però també de grans oportunitats. ■

Nova delegació de SEO/BirdLife a Barcelona

Aquest any SEO/BirdLife ha obert una delegació a Barcelona des d'on es gestionaran les actuacions i activitats pròpies de Catalunya.

L'adreça és:
Av. Mistral 61, 6è 1a
Tel. i fax: 932 892 284
A/e: catalunya@seo.org
<http://www.seo.org>

Delegació del Bages

Del 27 d'abril a l'1 de maig del 2001, excursió a Navarra en autocar

Navarra és un compendi de la diversitat paisatgística de la península ibèrica, des de l'àrea subdesèrtica de «Las Bardenas Reales» fins als ecosistemes pirinencs on encara viuen els darrers exemplars d'ós bru. En 4 dies viatjarem des de la vall de l'Ebre fins al parc natural del Pirineu navarrès, per visitar multitud d'ambients i observar espècies animals i vegetals de gran interès.

Preus per persona:
35.400 ptes. en h/doble

31.900 ptes. 3a i 4a persona en h/doble
25.900 ptes. 3r i 4t nen en h/quàdruple amb dos adults.

El preu inclou el viatge en autocar còmode i hotel * * * en règim de mitja pensió.

Podeu fer les reserves a Viatges Massanés (carrer del Born, 6 de Manresa; tel. 938 753 900), amb un pagament inicial de 10.000 ptes.

Afanyeu-vos, les places són limitades! ■

Primer Simposi Transfronterer Sobre El Medi Natural Pirinenc

Sort (Pallars Sobirà, Lleida) del 4 al 6 de maig de 2001

Temàtica de les sessions de les comunicacions:

1. El medi natural pirinenc i el seu coneixement
2. Legislació. Educació ambiental
3. Els parcs naturals
4. Amenaces sobre el medi natural pirinenc

- Inscripció general: 15.000 ptes.;
- Socis de la SEDPGYM, de l'IEI, de la ICHN, aturats (amb carnet) i estudiants: 5.000 ptes.

La inscripció donarà dret a rebre les actes i la documentació de la reunió, així com a assistir a les visites i a les excursions programades. **La quota d'inscripció s'haurà de pagar abans del dia 30 d'Abril de**

2001. A partir d'aquesta data, tindrà un recàrrec del 25 %. Les inscripcions s'hauran de pagar mitjançant un taló o una transferència bancària a nom de: **PRIMER SIMPOSI TRANSFRONTERER SOBRE EL MEDI NATURAL PIRINENC**, al núm. de compte de «La Caixa» **2100-1155-08-0100452040**.

Es prega adjuntar una còpia del resguard de la transferència, o una fotocòpia del taló, amb la butlleta d'inscripció.

Tota la correspondència relativa a la informació, presentació de comunicacions, i inscripcions al Simposi, s'haurà d'enviar a:

Josep M. Mata-Perelló
Museu de Geologia de la UPC
Bases de Manresa 61-73; 08240 Manresa
Tel. 938 777 241; tfax. 938 777 202
A/e: mata@emrn.upc.es.

L'exposició de la ICHN, a les Universitats

Durant la primera quinzena de març, podeu veure l'exposició a la Facultat de Ciències de la Universitat de Girona

La segona quinzena d'abril, la podreu veure a la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona

Segon Simposi Transfronterer sobre El Patrimoni Natural

Vilanova de Meià (Noguera, Lleida) del 23 al 25 de març del 2001

Temàtica de les sessions de les comunicacions:

1. El Patrimoni Natural i el seu coneixement. Diferents aspectes
2. Legislació. Educació Ambiental
3. Els Parcs Naturals
4. Amenaces Sobre El Patrimoni Natural

- Inscripció general: 15.000 ptes.;
- Socis de la SEDPGYM, de l'IEI, de la ICHN, aturats (amb carnet), i estudiants: 5.000 ptes.

La inscripció donarà dret a rebre les actes i la documentació de la reunió, així com a assistir a les visites i a les excursions programades. **La quota d'inscripció s'haurà de pagar abans del dia 20 de març de**

2001. A partir d'aquesta data, tindrà un recàrrec del 25 %. Les inscripcions s'hauran de pagar mitjançant un taló o una transferència bancària a nom de **SEGON SIMPOSI TRANSFRONTERER SOBRE EL PATRIMONI NATURAL**, al compte **2100-1155-08-0100452040** de «La Caixa».

Es prega adjuntar una còpia del resguard de la transferència, o una fotocòpia del taló, amb el Butlletí d'inscripció.

Tota la correspondència relativa a la informació, presentació de comunicacions, i inscripcions al Simposi, s'haurà d'enviar a:

Josep M. Mata-Perelló
Museu de Geologia de la UPC
Bases de Manresa 61-73; 08240 Manresa
Tel. 938 777 241; tfax. 938 777 202
A/e: mata@emrn.upc.es

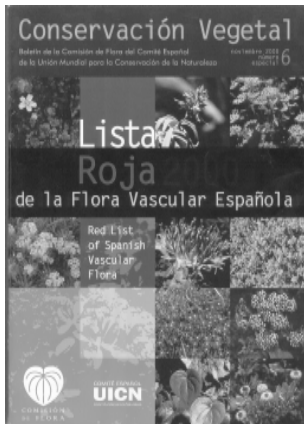
Novetats

La Lista Roja de la Flora Vasculuar Española

Les llistes vermelles constitueixen una eina d'àmplia utilització per a les persones que treballen en conservació arreu del món, i permeten ressaltar aquells tàxons que es troben exposats a un risc d'extinció més elevat. En principi, aquests tàxons serien els que haurien de ser objecte, de manera prioritària, de mesures específiques encaminades a preservar la continuïtat de les seves poblacions naturals. A la darrera dècada l'increment en el nombre d'estudis i de publicacions relatives a la conservació de la flora amenaçada, així com el nombre d'investigadors i especialistes dedicats al

camp de la biologia de la conservació, ha estat molt important i existeix un acord més o menys generalitzat que el coneixement de les espècies es troba en una situació de risc més elevat constitueix un pas previ fonamental a l'hora de plantejar una estratègia de conservació. En aquest context, sembla del tot justificat la necessitat d'actualitzar els coneixements disponibles fins al moment sobre la flora amenaçada de l'estat.

El mes de novembre de 2000 es va publicar a la revista *Conservación Vegetal* la «Lista

Roja de la Flora Vasculiar Española». Aquest document, que té caràcter de llista vermella, ha estat elaborat per poc més d'un centenar d'experts en flora vasculiar de diferents regions de l'estat, entre els quals han participat —entre autors i col·laboradors— tretze botànics catalans procedents de diversos àmbits (universitats i administració).

Tot i que la idea de preparar una nova llista vermella de flora amenaçada d'àmbit estatal és relativament antiga (vegeu *Conservación Vegetal*, 1), les coses es varen començar a concretar en el transcurs d'una reunió celebrada a València el juliol del 1999, promoguda per la Generalitat Valenciana, la DGCONA i la comissió de Flora de la UICN. L'objectiu d'aquesta reunió fou l'establiment d'uns criteris per tal d'elaborar, a curt termini, la nova llista vermella d'àmbit estatal i a mig termini un nou «llibre vermell» de la flora espanyola, ja que els antecedents, si més no pel que fa a les plantes peninsulars i baleàriques, eren relativament antics (Barreno et. al.,) «Listado de plantas endémicas raras o amenazadas de España», *Información Ambiental*, 3, p. 49-72. 1984; Gómez Campo i col·l., *Libro rojo de especies vegetales amenazadas de España peninsular e Islas Baleares*. Madrid. 1987) i actualment existeix molta més informació relativa a aquelles espècies vegetals que es troben en una situació de veritable perill d'extinció.

A la reunió de València es varen repartir les tasques d'elaboració dels llistats de plantes amenaçades, d'acord amb els criteris de l'UICN (1994), per a cada comunitat. Aquestes llistes preliminars, que contenen a més del nom científic del tàxon que es considera correcte, el grau d'amenaça i els subcriteris segons els quals s'adscribia a una determinada categoria d'amenaça, serien depurades i contrastades al llarg d'un seminari tècnic celebrat el febrer de 2000 a Miraflores de la Sierra (Madrid) i organitzat per la DGCONA, en el qual van participar prop de quaranta especialistes. Des d'un punt de vista tècnic, els principals obstacles que s'havien de superar van ser els següents:

- Reconsiderar l'adscripció a una categoria d'amenaça quan una planta es trobava en diverses comunitats autònomes, ja que fins al moment es disposava d'uns llistats en els quals les categories UICN havien estat aplicades a nivell regional i aquestes canviarien en considerar el conjunt de les dades de dues o més regions.
- Establir un criteri el més coherent possible per a la incorporació de les espècies, especialment per a aquelles de categoria vulnerable (aquest aspecte no es va solucionar de manera satisfactòria).

Des del punt de vista dels responsables de la llista per part de les CCAA de l'arc mediterrani (Catalunya, Balears i Comunitat Valenciana), la inclusió de les espècies fou realitzada —tal i com es va determinar a la reunió del juliol de 1999 a València— estrictament sobre la base de criteris d'ame-

naça UICN, fent un ús especialment restrictiu de criteris de tipus «geogràfic» (subcriteri «D2») en el cas de les espècies vulnerables. Des d'aquest punt de vista, el resultat final de la «Lista Roja» no ha estat del tot satisfactori, ja que la coherència final aconseguida és molt baixa i els greuges comparatius entre comunitats autònomes, han estat, malauradament, nombrosos. Aquests resultats són ben palesos en aspectes com el fet que el nombre de tàxons (1.414 —incloses les espècies insuficientment conegudes—), del tot excessiu, ja que suposa que el 20 % de la flora de l'estat es troba, o podria trobar-se, amenaçada. Això és degut a l'elevat nombre d'espècies suposadament amenaçades amb què compten algunes regions com les illes Canàries, Andalusia i —sorprenentment— el nord i nord-oest peninsular en relació amb zones que tradicionalment han estat considerades com a riques en endemismes (el sector oriental de la península Ibèrica, els Pirineus i les Balears).

Els greuges comparatius són, com ja hem assenyalat, nombrosos, i exposem aquí algun exemple per tal d'il·lustrar-los: *Arenaria marchlinsii* Koch, espècie molt rara, present a la península Ibèrica únicament a les capçaleres dels rius Ter i Freser (es troba només a 2 quadrícules UTM de 10 x 10 km) i que, tal i com es va acordar amb una utilització restrictiva dels criteris UICN, no qualificaria per la categoria de *vulnerable*, i no apareix recollida a la llista; mentre que *Viola cazortensis* Gand. difosa per les muntanyes del centre i l'est d'Andalusia i del sud de Castella (present almenys a 19 quadrícules UTM de 10 x 10 km), moltes d'elles en zones que gaudeixen de protecció legal (parc natural), apareix recollida a la llista amb tots els honors. Malgrat els intents de consensuar una posició coherent al respecte, tant al llarg del seminari tècnic de Miraflores de la Sierra com al llarg dels mesos següents, mitjançant consultes via correu electrònic entre els diferents especialistes de cada comunitat autònoma, altres espècies que molt possiblement no es troben realment amenaçades varen ser finalment incloses al document, i d'altres d'incloses, ho són amb una categoria d'amenaça excessivament elevada. Casos com aquest explicarien, si més no parcialment, la relativa pobresa en espècies incloses a la «Lista Roja» per part de zones com els Pirineus, Catalunya, la Comunitat Valenciana o les Balears en relació amb altres regions.

A més dels tàxons inclosos en sentit estrictament a la «Lista Roja», hi ha una relació de 265 plantes que han estat adscribides a la categoria «DD» (dades insuficients). Aquesta categoria a priori no inclou espècies amenaçades, sinó tàxons dels quals es considera que, per la manca de dades disponibles a hores d'ara, no es pot assegurar que siguin una planta amenaçada o fora de perill. Moltes d'elles corresponen a espècies que tenen un estatus taxonòmic més aviat dubtós (són especialment nombroses les espècies dels gèneres *Hiera-*

cium, *Taraxacum* i *Alchemilla*). En altres casos es tracta de plantes de les quals no s'en coneix suficientment l'àrea de distribució o bé que no han estat retrobades recentment, sense que es pugui afirmar amb seguretat que es troben extingides.

Tanmateix, tot i que el document final es troba molt lluny de la perfecció, a hores d'ara constitueix una eina que pot ser d'utilitat per tal de conèixer, si més no, quines plantes vasculares es troben exposades a un risc més elevat (és a dir, les incloses a les categories *en perill* i *en perill crític*) i

creiem que pot arribar a ser una bona base a partir de la qual es podrà treballar en un futur immediat. En aquest sentit, i possiblement amb la preparació d'una base de dades actualitzable de les espècies amenaçades, tal i com es preveu des del projecte AFA («Atlas de la Flora Amenazada»), serà possible la revisió d'aquesta llista, tal i com s'està realitzant en altres països europeus, de manera que podrem aconseguir, mitjançant successius intents, una millor aproximació a la realitat de la flora amenaçada de l'estat. ■

Novetats a la base de dades sobre biodiversitat de Catalunya

Ja es pot consultar per Internet la informació sobre vertebrats i artròpodes de la base de dades del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya.

Aquesta base de dades, en què ja es podien consultar els apartats de cormòfits, vegetació i fongs, és el resultat d'un conveni entre el departament esmentat i la Universitat de Barcelona, sota la direcció de Xavier Font. Recull un gran volum d'informació sobre la biodiversitat de Catalunya i la fa accessible de manera general mitjançant la xarxa Internet. El projecte té un gran abast i és de llarga durada, ja que es volen informatitzar les dades de la majoria dels grups d'animals i plantes dels quals es disposa d'informació publicada. Entre els principals objectius tenim:

- Objectivar i donar coherència als processos de presa de decisions.
- Establir les línies prioritàries de conservació de la biodiversitat
- Fer difusió d'aquesta informació, posant-la al servei de la comunitat científica, dels agents socials i del conjunt de la societat.

Base de dades de cormòfits i vegetació
Equip dirigit per Xavier Font. Actualment hi ha recopilades 1.114.475 citacions, corresponents a més de 3000 espècies i a 15.682 inventaris de vegetació

Base de dades de fongs
Equip dirigit per Jaume Llistosella. Amb un total de 20.000 citacions, corresponents a 2.878 tàxons.

Base de dades d'artròpodes
Equip dirigit per Antoni Serra. S'han recollit fins ara 33.760 citacions, corresponents a 3.051 tàxons.

Base de dades de vertebrats
Equip format per Xavier Ferrer, Gustavo Llorente, Joaquim Gosàlbez i Adolf Sostoa. S'han informatitzat més de 70.000 citacions, corresponents a 400 tàxons.

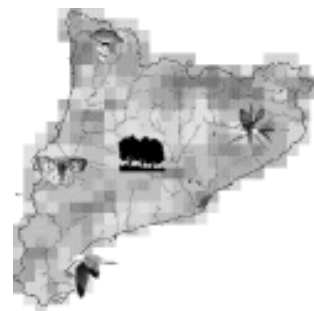
La web del BDB

Totes les dades informatitzades fins ara es poden consultar a l'adreça <http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html>, desenvolupada per l'equip de la Universitat de Barcelona dirigit per Xavier Font. De moment són possibles les següents opcions primàries de cerca:

- Llista de tots els tàxons d'un o més quadrats UTM
- Llista de tots els sinònims d'un tàxon
- Comunitats en les quals és present un tàxon
- Fitxa biològica d'un tàxon
- Obres bibliogràfiques en les quals trobem un tàxon
- Llista d'obres bibliogràfiques referents a un o més quadrats UTM
- Àrea de distribució d'un tàxon a partir de les citacions
- Tàxons raríssims (rrr) presents en un o més quadrats UTM
- Nombre de tàxons per quadrat UTM
- Nombre de citacions per quadrat UTM
- Nombre d'obres bibliogràfiques per quadrat UTM

Les llistes generades per aquestes recerques poden presentar, en alguns casos, paraules subratllades que permeten —fent un clic a sobre amb el ratolí— realitzar recerques secundàries.

Entre totes les opcions de recerca cal destacar, per la seva capacitat multimèdia, la representació de l'àrea de distribució d'un tàxon, o d'un sintàxon. Aquesta recerca carrega en el navegador de l'usuari una *aplet* (programa escrit en llenguatge *java*) que li permet fer interrogacions concretes sobre les citacions i obtenir diversos tipus de representacions gràfiques de les dades (canvis de les capes de fons, representació de la distribució mitjançant punts o quadrats de diversa intensitat cromàtica, agrupar les dades segons el seu origen, etc.). ■

Recull de legislació

Agents rurals

Decret 414/2000, del 27 de desembre, d'adscripció del cos d'agents rurals al Departament de Medi Ambient i d'assignació de funcions en matèria de prevenció d'incendis forestals. (DOGC núm. 3302, del 10 de gener de 2001).

Horari d'atenció als socis de la ICHN

Dilluns i dimecres, de 10.30 a 19 h. Dimarts i dijous i divendres, de 9 a 18 h.

A/e: ichn@iec.es

A/I: <http://www.iec.es/ichn>

Amb el suport de

Diputació de Barcelona
Servei de Medi Ambient

fundada el 1899

ICHN
Institut Català
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Espais naturals protegits

Anunci d'informació pública del Projecte de decret de declaració del parc natural dels Ports i de la reserva natural parcial de les Fagedes dels Ports. (DOGC núm. 3328, del 15 de febrer de 2001).

Subvencions

Ordre del 29 de desembre de 2000, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts en l'àmbit del medi natural i es fa pública la convocatòria per a l'any 2001. (DOGC núm. 3327, del 14 de febrer de 2001).

Altres

Llei 19/2000, del 29 de desembre, d'aeroports de Catalunya. (DOGC núm. 3303, de l'11 de gener de 2001).

Agenda

Sessions científiques

Dimecres 14 de març de 2001, a les 7 del vespre. **Conservació i desenvolupament. Com revisem el planejament urbanístic de la Garrotxa**, per NARCÍS RIBAS, director del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. La sessió se celebrarà a l'Aula Magna de la Facultat de Ciències de la UdG. Campus de Montilivi, Girona, i està coorganitzada amb la Facultat de Ciències de la Universitat de Girona.

Cursos naturalistes

7 i 8 d'abril de 2001. **Les aus limícoles: ecologia i claus per a la identificació de les espècies presents a Catalunya i a la Mediterrània occidental**, impartit per JORDI MARTÍ, responsable de l'Estació Ornitològica del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà.

Informació i preinscripció: Centre d'Informació del Parc dels Aiguamolls de l'Empordà, Mas El Cortalet; 17486 Castelló d'Empúries. Matins de 9 a 13 h. Demaneu per Maria Carbó. Tel. 972 454 222; fax 972 454 474. 0.A/e: aiguamolls@aiguamolls.org

28 i 29 d'abril de 2001. **Avifauna forestal pirinenca: situació actual i problemes de conservació**, impartit per JORDI DALMAU, tècnic especialista forestal i RAIMON MARINÉ i RAMON MARTÍNEZ-VIDAL, biòlegs. Tècnics de MUGA, d'estudis forestals.

Informació i preinscripció: De dilluns a divendres, de 20 a 21 h. Demaneu per Jordi Dalmau. Tel. 973 354 206. A/e: jordidalmau@retemail.es

Sessió conjunta ICHN - SCB. Prions, purins i pastures

19 d'abril de 2001, de 6 a 9 del vespre, a l'Aula Magna de la Facultat de Biologia, Universitat de Barcelona. Us adjuntem el programa amb aquesta tramesa.

Reconeixement automàtic d'organismes biològics: aplicació a la classificació del zooplàncton i a la identificació de foraminífers

29 de març de 2001, a les set del vespre, a la Reial Acadèmia de Medicina. Us adjuntem el programa en aquesta tramesa.

Biodiversitat a Venezuela

3 d'abril de 2000, a les set del vespre, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC. Us adjuntem el programa en aquesta tramesa.

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

José M. Arenas, Jordi Badia, Jordina Belmonte, Martí Domènech, Josep M. Espelta, Pau Esteban, Xavier Font, Josep Germain, Jordi Llorens, Josep M. Mallarach, Joan Mir, Joan Pino, Montserrat Ponsà, Joan Rovira, Llorenç Sáez, Andreu Salvat, M. Teresa Sebastià i Ignasi Soriano.